

DOCUMENTE PRIVIND RĂSCOALA ȚĂRANILOR DIN ANUL 1907 ÎN VÎLCEA

prof. CORNELIU TAMAȘ

La Arhivele Statului Vâlcea se găsesc un număr însemnat de materiale documentare care conțin știri valoroase privind răscoala din 1907.

Pentru lărgirea orizontului cunoașterii problemelor legate de marea răscoală a țăranilor din 1907, publicăm un număr de 10 documente.

Materialele sînt revelatoare pentru a ilustra atît formele de manifestare ale răscoalei cît și măsurile sîngeroase de reprimare luate de autorități.

Documentele cuprind informații cu privire la difuzarea broșurilor și manifestelor de către Cercul România Muncitoare, și activitatea depusă de către socialiști în județ.

Răscoala țărănimii române din primăvara anului 1907 s-a înscris cu litere de aur în marea carte a istoriei poporului român alături de lupta dusă de poporul nostru veacuri de-a rîndul pentru libertate națională și dreptate socială. Avînd profunde consecințe social-politice, răscoala a constituit un moment deosebit în viața țărănimii române. Răscoala a dovedit totodată că fără un conducător încercat, care să-i canalizeze uriașa sa energie revoluționară, țărănimea nu putea să reziste presiunii organizate exercitate asupra ei de clasele conducătoare.

Încercarea de a pătrunde în Drăgășani dovedește o formă incipientă de organizare a țărănimii.

Din documentele prezentate se mai reliefează frica autorităților din capitala județului de pătrunderea țăranilor înarmați. Un număr de nouă lucrători de la firma Sogar au fost „însoțiți” de jandarmi pînă în comuna Peșceana. „Pentru reprimarea spiritelor”, căpitanul Roșianu, comandantul companiei I din Regimentul Rm. Vâlcea, a ordonat „executarea focurilor” — deoarece „sătenii fiind în grupe și armați”.

Clasele exploatatoare nu au precupețit nici un efort pentru a reprima în mod barbar pe răsculați.

Documentele prezentate, dovedesc încă odată că anul 1907 a fost unul din cele mai tragice momente din istoria României moderne luminat însă de nemaipomenita revoltă îndreptată împotriva exploatării omului de către om.

1

Proces-Verbal

Astăzi 16 martie 1907

Noi C. C. Avrănescu, inspector comunal al Plășii Cozia, fiind înștiințat telefonic de primarul comunei Muereștile, că locuitorii din acea comună sînt răsculați în contra d-lui Petre Seltea arendașul moșiei satului Muereștile și un număr de peste 40 locuitori au plecat spre Rm. Vlcea, găsindu-mă la comuna Brezoi, am dat ordin telefonic primarului comunei Bogdănești de a opri pe acei locuitori de a trece la Rîmnicul Vlcea și plecînd îndată, m-am prezentat în localitate la ora 12 și găsind strînși la primărie un număr de peste 200 locuitori agitați, le-am ascultat plîngerea, după care i-am povățuit a se liniști că li se va lua în considerație reclamația, în urmă de care s-au răspîndit în liniște.

De toate cele întîmplate am raportat d-lui director al Prefecturii telefonice și am rămas în localitatea pentru menținerea bunei ordine.

Drept care am dresat prezentul proces verbal în dublu exemplar.

Inspector comunal

L. S. ss. C. C. Avrănescu

Primar

ss. Georgescu

Secretar

ss. Fl. Armășescu

ARHIVELE STATULUI
VÎLCEA.

Prefectura jud. Vlcea

Dosar nr. 48/1907 f. 122

2

POLIȚIA ORAȘULUI RM. VÎLCEA.

1907. martie 22.

Nr. 2231.

Domnule Prefect

Am onoarea a vă aduce la cunoștință că au fost găsiți intrînd în oraș 9 indivizi, de fel din comuna Pesceana acest județ și care veneau din comuna Racovița unde au lucrat traverse la Domnul Nae Sogor.

Avînd în vedere că numiți aveau asupra lor instrumentele de lucru ca: topoare, ferăstraie, etc. și că voiau a merge în comuna lor Pesceana am dispus trimiterea lor prin jandarmi.

Primiți vă rog domnule prefect asigurarea considerațiunii mele.

Polițai

ss. V. Popa

Domniei sale domnului Prefect al Jud. Vlcea. Serv. Administ.

Secretar

ss. Indescifrabil

ARHIVELE STATULUI
VÎLCEA

Fond. Prefect. Jud. Vlcea

Dosar. nr. 4/1907 f. 133

3

1907 martie 19
nr. 4846 f.n.

T E L E G R A M Ă

Drăgășani nr. 10 din 19 martie 1907.
Toate casele din prejurul gării spre vii, sunt în incendiu
Rog, trimiteți urgent pompa și sacale.
Către Pref. jud. Vâlcea

FILIPESCU

ARHIVELE STATULUI
VÎLCEA
Fond. Prefect. Jud. Vâlcea.
Dosar. nr. 26/1907 f. 152

4

1907. martie 24
Nr. 2907.

<i>Inspector comunal</i>	Călimănești, Băbeni, Horezu, Grădiștea, Bălcești, Lădești, Drăgășani,
<i>Șefii Poliției</i>	Oc. Mari, Drăgășani Rm. Vâlcea.

Comandant. jandarmi. și secțiile de jandarmi.

Luați imediat măsuri pentru urmărirea, prinderea, și înaintarea acestei prefecturi pe individul Radu Ciurumela de 60—65 ani, părul cărunț, fața bălană, nasul, gura cam mari, genele ochilor roși, mustățile cărunte, îmbrăcat în haină scurtă și pantaloni de postav civit — fiind implicat în revoltele țărănești.

ARHIVELE STATULUI
VÎLCEA
Fond. Prefect. Jud.
Vâlcea. Dosar 4/1907 f. 142

Proces Verbal

Astăzi anul una mie nouă sute șapte, luna aprilie ziua 13, noi căpitan Roșianu Ilie, comandantul companiei I-a din Regimentul Vâlcea nr. 2, conform ord. d-lui comandant al Regimentului Vâlcea nr. 2, cu nr. 115 din 8 aprilie a.c. de a se consemna într-un proces verbal, cauza pentru care a fost pus în libertate ajutorul șefului de garnizoană din com. Laloșu, care a fost dovedit ca principal vinovat în răsvrătirea și devastările de acolo, am constatat următoarele:

În ziua de 16 martie a.c. în urma dispozițiilor luate de d-l prefect al județului Vâlcea, la ora 9,30 a.m. am pornit din com. Diclești către com. Laloșu, unde avea să vie și d-l prefect care se găsea în Bălcești. Ajungând la lisiera de nord a com. Laloșu cu compania compusă din 2 ofițeri și 147 oameni trupă și 1 cal, am fost ajunși de d-l prefect, care a sosit din Bălcești în automobil, însoțit de d-l procuror al Trib. Vâlcea, și de Prea Sfinția Sa Protoereul de Vâlcea — am mers împreună pînă la primăria com. Laloș, unde de către d-l prefect și d-l procuror, mi s-a încredințat cîtiva răsvrățiți pentru a-i excorta și duce la Bălcești, însă mai întîi mi s-a dat însărcinarea ca împreună cu trupa, 4 călărași și vreo cîtiva jandarmi care se găseau acolo, să mă transport în cătunul Berbești, actualmente pendinte de com. Laloș, iar mai înainte aparținînd de jud. Romanați, pentru a prinde și aresta pe principalii vinovați din acel cătun, dovediți capi de răsvrătire și devastările din Laloș și Făurești. Am pornit, am intrat în cătunul Berbești, unde sătenii fiind în grupe și armați, după somările prescrise de lege, am fost forțat să ordon executarea focurilor, prin care pînă să ajung la frontiera dintre Vâlcea și Romanați, am reușit să prind și să arestez 99 bărbați și una femeie, număr în care intră și cei încredințați spre excortare de către d-l prefect, de la primăria din Laloșu. În timpul acestor arestări, patrulele mi-au adus ca prins și pe ajutorul șefului de garnizoană din com. Laloș și ceilalți săteni arestați mi-au declarat că acest ajutor de șef este acel care i-a îndemnat la răsvrătire și devastări și ca să-l arestez și pe dînsul.

Pentru care, de cele constatate, am încheiat prezentul proces verbal care se va înainta spre cele legale.

L.S. Comandantul Companiei I-a
ss. Căpitan Roșianu

ARHIVELE STATULUI
VÎLCEA.

Fond. Prefectura Jud. Vâlcea
Dosar nr. 23/1907. f. 92
Inv. sub nr. 26 pag. 92.

6

1907. nr. 4127
25 aprilie.

Telegramă

Începeți imediat comuna Grădiște—Obeslav, luați cunoștință telegramă 783, semnată de primar, cercetați de aproape spre a dovedi pe incendiatori, dovedindu-i arestații și înaintații parchetului cu acte dresate raportînd și prefecturii.

Semnătura
ss. Indescifrabil.

Adresată Prefectului

ARHIVELE STATULUI
VÎLCEA
Fond Prefect. Jud. Vâlcea.
Dosar 26/1907 f. 143

7

POLIȚIA ORAȘULUI RM. VÎLCEA
Nr. 4028 din 25 mai 1907.

Confidențial

Registratura Prefecturii
județului Vâlcea
Nr. 5568 din 25 mai 1907

Dumnule Prefect,

Eri 24 crt. meseriașul Badea V. Ionescu, lucrător la tâmplarul Spek, pe la ora 6,30 a fost găsit distribuind în oraș manifest intitulat „Către toți alegătorii din țară”. Un număr de 55 exemplare din acest manifest a fost confiscat de noi și-l înaintăm Dv.

În el, Cercul România Muncitoare, critică starea economică politică și financiară a țării și face apel la alegătorii muncitori și țărani a anula voturile lor prin cuvîntul „Votul Universal”.

Acest Badea Ionescu adus la of. poliției, în drum, a ultragiât pe sub-comisarul I. Sogoreanu, fapt pentru care a și fost dat în judecății.

Din declarațiunile sale rezultă că acest manifest i-a venit în număr de 150 prin poștă la ora 6 la atelierul Spek și cînd a ieșit în oraș a și distribuit parte din ele.

Acest Badea Ionescu e cunoscut ca agitator adept al ideilor Cercul România Muncitoare și în deosebite rînduri am avut a face comunicări Ministerului de Interne, în privința lui.

Primiți vă rog d-le prefect asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Domniei sale D-lui Prefect de județ Loco

Polițai
ss. Indescifrabil

ARHIVELE STATULUI VÎLCEA
Fond. Prefect. jud. Vâlcea.
Dosar 4/1907 f. 351

1907 mai 26.
Nr. 6378.

8

D-lui Ministru de Interne

Dir. Administ. Generale a personalului și poliției generale București.

Răspunzînd adresei dvs. nr. 31305/1907 am onoarea a vă comunica că în urma cercetărilor făcute de poliție acestuia oraș, am constatat că individul N. Vasilescu meseriaș tîmplar domiciliat în str. Călărașilor nr. 36 a venit în acest oraș abia de la 14 mai a.c. că în timpul răcentelor răscoale a fost arestat de prefectura poliției Craiova, de unde a fost înaintat prefecturii poliției capitale, pe motiv că a răspîndit în public scrieri cu conținut suversiv, dar a fost pus în libertate și pentru acest fapt nu a reclamat la nici o autoritate.

Acest individ se află încă sub vegherea polițienească.

Tot odată se înaintează și o declarație a numitului Vasilescu luată la poliția locală în ziua de 23 a.c.

26/5/1907.

ARHIVELE STATULUI
FILIALA RM. VÎLCEA
Fond. Prefect. jud.
Vîlcea. Dosar nr. 14/1907 f. 333

PREFECTURA POLIȚIEI CAPITALEI
Serv. de siguranță.

Adeverință

S-a primit de la prefectura județului Vîlcea, prin domnul Sucomisar Traian. G. Andreescu, deținutul Badea V. Ionescu împreună cu un manifest intitulat: „Cître toți alegătorii din țară” semnat „Cercul România Muncitoare” și o scrisoare, cu data de 24 mai 1907, a domnului prefect de Vîlcea.

Comisar șef.
ss. *Indescifrabil*

26. mai 1907

ARHIVELE STATULUI
VÎLCEA
Fond. Prefect. Jud.
Vîlcea. Dosar 4/1907 f. 356

PREFECTURA JUDEȚULUI VÎLCEA.

1907. luna mai. f. dată și nr.

Domnule Prefect

Am onoarea a vă îninta pe lângă aceasta pe individul Badca V. Ionescu (de profesiune tâmplar) cunoscut agitator printre meseriași din acest oraș și vă rog să binevoiți a lua măsuri spre a fi așezat la urma sa în str. Părului nr. 13 din capitală unde declară că domiciliază părinți săi.

Tot odată vă aduc la cunoștință că asupra acestui individ s-au cerut relațiuni și de către direcțiunea generală a poliției generale și a Siguranței din Ministerul de Interne, ceace probează că el este cunoscut ca turburător și de către autoritățile din capitală.

Primiți vă rog domnule prefect asigurarea osebitei mele considerațiuni.

Prefect.

Director

Domniei-sale domnului prefect al Poliției Capitalei București

ARHIVELE STATULUI VÎLCEA

Fond. Pref. jud. Vâlcea

Dos. 4/1907 f. 353

DES DOCUMENTS EN SE QUI CONCERNE
LA REVOLTE DE PAYSANS EN 1907

(R E S U M E)

L'article présente dix documents qui se rattachent aux formes de manifestation des révoltes paysannes de 1907 dans le département de Vâlcea ainsi qu'aux mesures prises par les autorités.

Les documents contiennent aussi des informations concernant l'activité déployée par les socialistes dans ce département.

* Documentele 1, 5 și 7 au fost între timp publicate de pr. Petrescu A. în „Documente privind problema țărănească din Oltenia în primele două decenii ale veacului al XX-lea” Craiova, 1967.

